

آئین نامه معاینات سلامت شغلی

این آئین نامه بر اساس ماده ۹۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران ، بند ۲ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، ماده ۱ آئین نامه اجرائی ماده ۵۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت جهت صیانت از نیروی کار و حفظ سلامت شاغلین توسط مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت بعنوان سیاستگذار و مجری نظام جامع سلامت شغلی کشور مشتمل بر مواد ذیل تهیه و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

فصل اول) تعاریف

ماده ۱ - منظور از معاینات سلامت شغلی ، معاینات بدو استخدام و معاینات دوره ای است که با هدف حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین انجام می گیرد. این معاینات طبق مقررات قانونی توسط پزشکان و کلینیک‌های واجد شرایط و مجاز از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با رعایت دستورالعملهای صادره و موازین علمی صورت می گیرد.

تبصره ۱ - برای تمامی افرادی که براساس این آئین نامه مورد معاینه قرار می گیرند باید پرونده پزشکی بر اساس دستورالعملهای صادره از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل گردد.

تبصره ۲ - پزشک معاینه کننده باید گزارش بهداشت حرفه‌ای محیط کار فرد را اخذ کرده و در معاینه مد نظر قرار دهد.

تبصره ۳ - اطلاعات و نتایج معاینات بعمل آمده باید بر اساس نظام جامع آماری سلامت شغلی در فرمهای مصوب و نرم افزار مربوطه ابلاغی از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ثبت و در پرونده پزشکی فرد معاینه شده قرار داده شود.

تبصره ۴ - پزشکان معاینه کننده موظف به تکمیل و ارسال فرمهای مصوب گزارش دهی بیماریهای شغلی مطابق دستورالعملهای صادره از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند.

تبصره ۵ - کلیه هزینه های انجام معاینات و اقدامات تشخیصی مربوطه بر اساس تعرفه های مصوب به عهده کارفرما می باشد.

تبصره ۲- معاونتهای بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده‌ها موظفند اسامی کلینیک‌های موضوع تبصره ۱ بند الف ماده ۹ این آئین نامه را با درخواست کتبی کلینیک به این لیست اضافه نمایند.

ماده ۱۵- مجوز معاینات سلامت شغلی دو سال اعتبار داشته و این پزشکان هر دو سال یک بار با ارائه مدارک طی دوره های بازآموزی مدون و غیر مدون تنظیمی از سوی مرکز سلامت محیط و کار باید جهت تمدید مجوز اقدام نمایند.

تبصره: کلیه پزشکان واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از کلینیک، مطب یا پزشک شاغل در واحد کاری میبایست پس از دریافت مجوز، شروع فعالیت خود در هر واحد کاری را به اطلاع معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده مربوطه کتبا اعلام و مطابق نظام جامع اماری سلامت شغلی اطلاعات درخواستی را ارسال نمایند.

فصل ششم) سایر موارد

ماده ۱۶ - بازرسین وزارت بهداشت در امر نظارت بر معاینات سلامت شغلی، مجاز به فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در حوزه عملکرد دانشگاه/دانشکده تابعه و یا همکاری با افراد دیگر در این خصوص نمی باشند.

تبصره: در صورتیکه پزشکان متخصص طب کار به عنوان بازرس در امر نظارت بر معاینات سلامت شغلی فعالیت داشته باشند تنها در ساعات غیر اداری و فقط به عنوان پزشک شاغل در واحد کاری با رعایت سقف مجاز معاینات ۵۰۰۰ نفر در سال می‌توانند حداکثر به ۵ واحد کاری ارائه خدمت نمایند.

ماده ۱۷ - کلیه پزشکانی که تحت هر عنوانی (درمانگاه، شرکت، مرکز، مطب، شاغل در واحد کاری و) مشغول انجام معاینات سلامت شغلی می باشند، موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آئین نامه، طبق مقررات مندرج در این آئین نامه و دستورالعمل اجرایی آن عمل نمایند و کلیه واحدهای کاری مکلفند معاینات سلامت شغلی پرسنل خود را مطابق با این آیین نامه انجام دهند.

فصل هفتم) تخلفات

الف- ارائه درخواست فعالیت در زمینه انجام معاینات سلامت شغلی به همراه مدارک مربوطه به معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده.

ب- بررسی و تأیید صحت و مطابقت مدارک با مفاد آئین نامه، توسط معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده.

ج- محاسبه امتیاز پزشک عمومی متقاضی بر اساس فرمول زیر:
امتیاز پزشک عمومی متقاضی = تعداد سالهای کار به عنوان پزشک عمومی + تعداد سالهای کار به عنوان پزشک سلامت شغلی در واحدهای کاری + تعداد دوره های گذرانده بازآموزی غیر مدون و مدون ۲۵ امتیازی طب کار + ۲ امتیاز در صورت بومی بودن پزشک + ۲ امتیاز در صورت داشتن مدرک ام بی ای بهداشت حرفه ای

د- ورود اسم پزشک متقاضی به لیست پزشکان عمومی مجاز به ارائه خدمات معاینات سلامت شغلی بر مبنای امتیاز مکتسبه با در نظر گرفتن تعداد پزشکان عمومی مورد نیاز معاونت بهداشتی/سلامت که بر اساس فرمول زیر محاسبه خواهد شد.
تعداد پزشکان عمومی مورد نیاز = تعداد شاغلین شناسایی شده واحدهای کاری زیر ۵۰۰ نفر شاغل ضرب در درصد قابل انتظار پوشش معاینات تقسیم بر ۵۰۰۰
ه- تخصیص و اعلام کد معاینات سلامت شغلی برای پزشک عمومی
و- صدور مجوز معاینات سلامت شغلی
ز- شروع به فعالیت و ارائه اطلاعات مربوطه مطابق نظام جامع آماری سلامت شغلی

ماده ۱۴ - معاونتهای بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده ها موظفند هر سال لیست پزشکان و کلینیک های مجاز ارائه خدمات را حداکثر تا پایان فروردین ماه آن سال به واحدهای کاری حوزه خود اعلام نمایند.

تبصره ۱- جهت تکمیل لیست پزشکان عمومی و امتیاز بندی آنها معاونت های مربوطه موظفند حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای سال آتی از پزشکان عمومی از طریق فراخوان عمومی دعوت بعمل آورند.

تبصره ۳: پزشکان عمومی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در واحدهای کاری دارای بیش از ۴۹۹ نفر شاغل نمی‌باشند. و در صورتی که مجموع تعداد شاغلین واحدهای کاری دارای بیش از ۴۹۹ نفر تحت پوشش هر استان از مجموع تعداد سقف مجاز معاینات متخصصین طب کار فعال در آن استان بیشتر بوده یا از ۷۰٪ تعداد سقف مجاز معاینات متخصصین طب کار فعال در حوزه آن استان کمتر باشد، این عدد (۴۹۹) بر اساس جدولی که سالانه توسط مرکز سلامت محیط و کار تهیه و اعلام می‌گردد به ترتیب بیشتر یا کمتر خواهد شد.

فصل پنجم) شرایط ورود و اشتغال بکار در دامنه معاینات سلامت شغلی

ماده ۱۲ - قبل از شروع به فعالیت کلیه پزشکان متخصص طب کار واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از کلینیک، مطب یا پزشک شاغل در واحد کاری مراحل زیر میبایست طی گردد:

الف - ارائه درخواست فعالیت در زمینه انجام معاینات سلامت شغلی به همراه مدارک مربوطه به معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده.

ب - بررسی و تأیید صحت و مطابقت مدارک با مفاد آئین نامه، توسط معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده.

ج - ورود اسم متخصص و/یا کلینیک مربوطه در لیست پزشکان و کلینیک‌های مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی توسط معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده.

د - تخصیص و اعلام کد معاینات سلامت شغلی برای پزشک

ه - صدور مجوز معاینات سلامت شغلی

و - شروع به فعالیت و ارائه اطلاعات مربوطه مطابق نظام جامع اماری سلامت شغلی

ماده ۱۳ - برای شروع به فعالیت کلیه پزشکان عمومی واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از پزشک دارای مطب فعال یا پزشک شاغل واحد کاری میبایست مراحل زیر طی گردد:

ماده ۹ - معاینات سلامت شغلی توسط پزشکان عمومی واجد شرایط ماده ۶ این آئین نامه با تاکید بر انجام معاینات در کارگاههای کوچک به هر کدام از حالتهای زیر می تواند انجام گیرد

الف - پزشکان عمومی دارای مطب فعال که به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه پروانه مطب خود، با رعایت مفاد این آئین نامه می پردازند.

ب - پزشکان عمومی بعنوان پزشک شاغل در واحدهای کاری به صورت استخدامی/قرارداد پیمانی که در حوزه پروانه مطب خود وفق ماده ۳ و رعایت مفاد این آئین نامه، به معاینات سلامت شغلی می پردازند.

تبصره ۱: پزشکان موضوع بند ب ماده ۹ مجازند سالیانه حداکثر در ۲ واحد کاری واقع در حوزه پروانه مطب خود به انجام معاینات سلامت شغلی بپردازند.

تبصره ۲: پزشکان موضوع ماده ۹ مجاز به عقد قرارداد انجام خدمات پاراکلینیک مورد نیاز در معاینات سلامت شغلی نبوده و این خدمات می بایست مستقیماً از افراد صلاحیتدار، کلینیکهای طب کار یا سایر مراکز صلاحیتدار دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ گردد.

فصل چهارم) سقف مجاز ارائه خدمات

ماده ۱۰ - هر متخصص طب کار واجد شرایط مجاز است حداکثر از ۱۷۰۰۰ نفر در سال معاینه سلامت شغلی بعمل آورد.

ماده ۱۱ - هر پزشک عمومی واجد شرایط مندرج در این آئین نامه مجاز است حداکثر به معاینه شغلی ۵۰۰۰ نفر در سال بپردازد.

تبصره ۱: هر پزشک عمومی در صورت داشتن مدرک ام پی اچ بهداشت حرفه ای می تواند حداکثر به معاینات شغلی ۷۰۰۰ نفر در سال بپردازد.

تبصره ۲: سقف انجام معاینات سلامت شغلی برای پزشکان عمومی واجد شرایط برای واحدهای کاری دارای ۴۹۹ - ۵۰ نفر شاغل حداکثر ۱۵۰۰ نفر در سال بوده و مابقی ظرفیت فقط می تواند از واحدهای کاری دارای کمتر از ۵۰ نفر شاغل تامین شود.

فصل سوم) شیوه های ارائه خدمت:

ماده ۸ - معاینات سلامت شغلی توسط متخصصین طب کار به هر کدام از حالت‌های زیر می‌تواند انجام گیرد:

الف - کلینیک طب کار که با مسئولیت فنی متخصص طب کار وفق آئین نامه «تأسیس کلینیک‌های طب کار» تأسیس گردیده اند.

تبصره ۱- این کلینیک‌ها در صورتی که مجوز فعالیت در یکی از دانشگاه‌های مرکز استان را داشته باشند، بشرط رعایت مفاد این آئین نامه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی برای کلیه واحدهای کاری در سطح استان می‌باشند.

تبصره ۲- کلیه کلینیک‌های طب کار که مجوز فعالیت در یکی از دانشگاه‌های مرکز استان را دارند، مجازند پس از اعلام کتبی سالانه به معاونت بهداشتی/سلامت سایر دانشگاه‌ها/دانشکده های همان استان به کلیه واحدهای کاری بیش از ۴۹ نفر شاغل در سطح تمام استان خدمات موضوع این آئین نامه را ارائه دهند .

ب - متخصصین طب کار دارای مطب پس از اعلام کتبی و ثبت نام در معاونت بهداشتی دانشگاه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه پروانه مطب خود، با رعایت مفاد این آئین نامه می‌باشند.

ج - متخصصین طب کار دارای پروانه مطب بدون تأسیس کلینیک طب کار یا مطب، که بعنوان پزشک شاغل در واحدهای کاری حوزه پروانه مطب خود به صورت استخدامی/قرارداد پیمانی وفق ماده ۳ و رعایت مفاد این آئین نامه، و با اطلاع معاونت بهداشتی دانشگاه به معاینات سلامت شغلی می‌پردازند.

تبصره ۱: متخصصین موضوع بند «ج» مجازند در صورت عدم تأسیس کلینیک طب کار یا مطب سالیانه حداکثر در ۵ واحد کاری واقع در حوزه پروانه مطب خود به انجام معاینات سلامت شغلی بپردازند.

تبصره ۲: عقد قرارداد انجام آزمایش‌های مورد نیاز در معاینات سلامت شغلی با متخصصین طب کار موضوع ماده ۸ فقط توسط کلینیک‌های طب کار ممکن بوده و در صورت انجام معاینات در سایر اشکال شیوه ارائه خدمت، می‌بایست این آزمایش‌ها از طریق کلینیک‌های طب کار یا مستقیماً توسط آزمایشگاه‌های همکار معاینات سلامت شغلی دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام گیرد.

ماده ۲ - منظور از واحدهای کاری در این آئین نامه کارگاهها، کارخانجات، سازمانها، وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای و سایر مراکز اعم از بخش دولتی، غیر دولتی و عمومی میباشد.

ماده ۳ - منظور از پزشک شاغل در واحدهای کاری، پزشک متخصص طب کار یا پزشک عمومی واجد شرایط است که دارای قرارداد تمام وقت یا پاره وقت حداقل یکساله با واحد کاری مربوطه باشد.

ماده ۴ - در این آئین نامه به اختصار به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی «وزارت» و به مرکز سلامت محیط و کار «مرکز» و به دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی «دانشگاه/دانشکده» گفته میشود.

فصل دوم) افراد مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی

ماده ۵ - متخصصین طب کار دارای دانشنامه یا گواهینامه رسمی تخصصی تأیید شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با رعایت مفاد این آئین نامه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی می باشند.

ماده ۶ - پزشکان عمومی با گذراندن بازآموزی مدون طب کار و اخذ ۲۵ امتیاز مربوطه حداکثر طی دو سال قبل بعلاوه آموزش سالیانه غیر مدون «معاینات شغلی» ابلاغی از سوی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت، همراه با داشتن ۲ سال سابقه کار مرتبط با خدمات سلامت شغلی مورد تأیید معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده مربوطه با رعایت مفاد این آئین نامه و پس از ثبت نام و اخذ مجوز قانونی مجازند به انجام معاینات سلامت شغلی بپردازند. تمدید مجوز فعالیت پزشکان عمومی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی منوط به ارائه گواهی آموزش سالیانه غیر مدون معاینات و بازآموزی مدون طب کار دوسالانه می باشد.

ماده ۷ - معاینات موضوع این آئین نامه صرفاً توسط پزشکان متخصص طب کار و پزشکان عمومی موضوع ماده ۵ و ۶ این آئین نامه انجام می گیرد و پزشکان دارای سایر مدارک تخصصی پزشکی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی نمی باشند.

ماده ۱۸ - در صورت تخلف پزشکان یا کلینیک‌های طب کار انجام دهنده معاینات سلامت شغلی از ضوابط و مقررات مندرج در این آئین نامه و دستورالعمل آن، به شرح زیر با آنان رفتار خواهد شد:

- الف - بار اول تذکر شفاهی با قید موضوع در صورتجلسه بازرسی پرونده های معاینات سلامت شغلی واحدهای کاری توسط وزارت و دانشگاه/دانشکده های ذیربط
- ب - بار دوم اخطار کتبی توسط وزارت یا دانشگاه /دانشکده‌های ذیربط حداقل به فاصله یک ماه.
- ج - در صورت تکرار و عدم توجه به تذرات کتبی و شفاهی قبلی ، حذف اسامی خاطی از لیست پزشکان و کلینیک‌های طب کار مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی
- د - بر اساس نوع تخلف، گزارش به کمیسیونهای سازمان نظام پزشکی، معاونت درمان دانشگاه مربوطه و سایر مراجع ذیصلاح
- ه - فعالیت مجدد این کلینیک‌ها یا افراد در زمینه معاینات سلامت شغلی با موافقت معاونت بهداشتی/سلامت دانشگاه/دانشکده مربوطه پس از بررسیهای لازم امکان پذیر است. در صورت وجود اعتراض به تصمیمات موضوع بندهای الف، ب، ج و د، نظر مرکز سلامت محیط و کار معتبر و غیر قابل اعتراض خواهد بود.

ماده ۱۹ - مرکز سلامت محیط و کار موظف است حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این آئین نامه نسبت به تهیه دستورالعمل اجرایی آن اقدام نماید.

این آیین نامه مشتمل بر ۷ فصل، ۱۹ ماده ۲۳ بند و ۱۸ تبصره می باشد و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۸ به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب برای کلیه پزشکان و مراکزی که در امر معاینات سلامت شغلی فعالیت دارند لازم‌الاجرا بوده و آئین نامه نحوه ارائه خدمات توسط شرکتها و مؤسسات سلامت کار (در قسمتهای مرتبط با طب کار) نیز لغو می‌گردد.

